

zege: Ik heb zwaar gezondigd tegen God en tegen U. Ik heb u verleid. Ik heb de kerk gescheurd. Vergeef, vergeef mijn kwaad!

Heeft hij in Den Haag geklaagd: Ik heb gezondigd door mij vrij te maken! Gij hebt gelijk gehad, synode, ik was, ik ben een meenedige, en kerkseurder, een revolutionair. Ik ben niet meer waardig een dienst-knecht van Christus te zijn?

Niets van dat alles!

Het boetekleed trok ds Bos niet aan!

Heeft dan de synode gezegd: wij hebben ongelijk gehad, ds Bos. Wij hadden U niet mogen schorsen. Wij hadden U niet dat grievende vonnis mogen toedreunen. U niet, en Prof. Greijdanus niet, en Prof. Schilder niet en al de anderen niet. Wij hebben gezondigd voor God en de mensen.

Niets van dat alles!

De synode trok evenmin een boetekleed aan!

Nee, men heeft al die eeden, al die in Gods naam uitgesproken oordelen en vonnissen onder de tafel gewerkt, weggemoffeld.

En straks zullen we het hooren aan beide kanten: wij hebben geen schuld beleden ten aanzien van vrijmaking of schorsing. Wat we toen in 1944 en 1945 hebben gezegd, handhaven we nog ten volle! Of we hooren misschien het sofisme, dat met elkaar gaan praten reeds schuld belijden is!

Dit nu is een dieptepunt in het kerkelijk leven als nog niet werd bereikt!

Men handhaaft, officieel, voor God, al zijn woorden en daden.

En men maakt ze tegelijk, nu ook officieel, tot een bespotting!

Anders gezegd: men heeft alles gehandhaafd, maar tegelijk ook alles herroepen.

Of, nog weer anders gezegd: men neemt nu niets meer ernstig.

Met al deze nuchtere, door ieder te controleren, feiten voor oogen, is het mij een raadsel, hoe U kunt meenen, dat de Haagsche besluiten den weg hebben geopend om nog wel „onder den zegen des Heeren“, te komen tot hernieuwde kerkelijke gemeenschap met allen, die sedert Augustus 1945 kerkelijk niet meer één zijn.

Als men gegrepen wordt door de ernst van het woord van onzen Heiland, dat ons ja, ja en ons neen, neen moet zijn, moest veeleer de vraag in ons hart opkomen of Jezus Christus gedurende heel het kerkelijk conflict wel ooit zooveel droefheid werd aangedaan als door datgene wat op de Haagsche synode van Maart 1950 plaatsvond.

Het is daarom onmogelijk een samenspreking te organiseren waarbij men wederzijds zijn uitgangspunt kiest in de synodale besluiten van 1 Maart. Die kunnen nooit iets anders te weeg brengen dan een vergering van de breuk der kerk.

Ik spreek er nu verder maar niet over, dat U tegelijk met kerkeraden én gemeenteleden wilt spreken. Dit is zakelijk een loochening, dat U met een kerk van onzen Heere Jezus Christus te doen hebt. U beschouwt, zoo optredend, de menschen met wie U wilt samen-spreken als een „groep“ koppige, of verleide, of domme schapen, die van Uw kudde zijn afgedwaald en die U nu met vriendelijke woorden weer tot U wilt lokken. Meent U, dat er ooit kerkelijke eenheid tussen de Afscheidenen en de Doleerenden zou tot stand zijn gekomen, indien een van beide groepen, behalve de officieele onderhandelingen, ook, en tegelijk, samensprekingen met afzonderlijke ambtsdragers en gemeenteleden van de andere partij zou hebben georganiseerd om dezen alvast „naar zich toe te halen“? Zulk een handelwijze past misschien wel in de troebele sfeer van de lagere politiek, maar nooit in de kerk van onzen Heere Jezus Christus.

OP VERSTROOIDENREIS

Ik weet niet of de klager over mijn voorkeur voor hooge Pieten soms tot zijn klacht gekomen is, omdat ik me in Soerabaja zelf behalve in de kerkdiensten en op den studiering weinig aan de kerkleden in de stad heb laten zien. De reden daarvan lag echter voor de hand. De korte tijd die op een verstrooidenreis als deze voor elk verstrooidengebied beschikbaar is, doet het als vanzelf noodzakelijk voorkomen dien tijd te besteden aan de werkelijk verstrooide leden. Die zijn niet in de stad te zoeken maar buiten. Derhalve had de kerkeraad van Soerabaja zelf een drietal reizen naar het binnenland van Oost-Java geprojecteerd en wel: Kediri, Malang en omgeving, en Pasuruan. Van den tocht naar die laatste plaats kon vanwege tijdsgebrek niets meer komen. Met Kediri en Malang was dat anders.

De reis naar Kediri ging per militair convooi. Ik meen dat dat convooi gereden werd door 37 AAT. Kediri ligt midden in het gebied, dat destijds juist als resultaat van de tweede politionele actie bezet kon worden. Mijn chauffeur was Harm Bouman uit Uithuizen, een vrijgemaakte broeder. Harm had best voor me gezorgd. Rekenend met het feit, dat per convooitocht één mijn onder een auto van de colonne tot ontploffing werd gebracht, had hij op de plaats waar mijn voeten moesten rusten eenige zandzakjes geplaatst. Ondanks deze voorzorg heb ik me noch heen, noch terug, ongerust gevoeld. Dat is wel een merk-

Broeders, er is een betere weg om uit het moeras van kerkelijke ellende en zonde tot de ware eenheid te komen.

Voor enkele jaren heeft Ds de Jager op Uw vergadering een verklaring afgelegd, die ik speciaal in deze dagen weer in Uw herinnering zou willen terug-roepen.

Na een duidelijke uiteenzetting van de synodale leer verklaarde hij toen aan Uw raad:

„Het is ons niet mogelijk in te zien dat deze constructie door Gods Woord wordt geleerd. Welke onze visie in onderdeelen is, hopen wij U weldra bekend te maken. Wij willen thans volstaan met mede te deelen, dat wij van jongsaf onderwezen zijn en ook altijd geleerd en gepredikt hebben, met mannen als Hel. de Cock, Lindeboom, Noordzij e.a.

1) de doop verzegelt Gods rijke verbondsbelofte, die de volle zaligheid bevat, welke naar Gods beestel in den weg des geloofs wordt vervuld en bij ongeloof wordt verworpen en kracheloos gemaakt;

2) de doop verzegelt niet wat in den doopeling aanwezig is of verondersteld wordt aanwezig te zijn;

3) aan alle kinderen des Verbonds komt deze belofte toe. Volgens Prof. Bouwman behoeven wij dien-aangaande niets te veronderstellen bij den doop. Niet alleen aan sommige kinderen, maar aan alle kinderen der geloovigen komt de belofte toe;

4) deze kinderen behoeven volgens de belijdenis tot de Kerk en moeten meemens en oprecht als leden der kerk behandeld worden. Wijken ze duurzaam af dan moet de kerkelijke tucht op hen worden toegepast en bij volharding in het kwaad moeten ze van Christus' Kerk worden afgesneden.

In aansluiting aan de verklaring die wij U reeds eerder hebben doen toekomen, spreken wij thans uit, dat wij de binding aan genoemde leeruitspraak achten te zijn een binden aan iets, waaraan God ons niet bindt en dat het ons derhalve onmogelijk is te beloven

Naar het Diensthuis teruggekeerd (II)

KLANKEN-BELJIDENIS.

Toen de zes leden der vrijgemaakte kerken met de diplomaten-deputaten der synode „tot overeenstemming waren gekomen“, werd in een plechtige zitting het resultaat der „samenspreking“ aan de synode voorgelegd.

Historisch oogenblik. De basis van de „hereeniging der kerken“. Nu zal blijken of de onderwerping der zes buigende candidaat-synodalen volkomen is. Of hun formule „in overeenstemming“ is met de Vervangings-formule. Dat is: met 1905-1942-Toelichting-Praedivies — (ja, ook die, want wat baat het of de bron wordt toegestopt, wanneer je niet anders dan het water, dat uit die bron liep, moogt drinken?) — Vervangingsformule, alle zakelijk gelijk. Nu opgepast. Want wel had je natuurlijk groot vertrouwen in de onderhandelingscapaciteiten van de deputaten. Die lieten zich geen knollen voor citroenen verkoopen. Maar vergeet niet: deze menschen kwamen uit het vrijmakings-kamp! Waar men (dit was immers synodaal geconstateerd) in strijd was gekomen met de Belijdenis! Ze behoorden toch tot de openbare scheur-makkers! Geen kleinigheid! En hoe scherp en bitter hadden sommigen van hen niet de synode aangeval-len! Dus: alle aandacht voor „de nieuwe formule“.

En men las.

Maar al lezende werd men gerustgesteld.

Dat waren de oude klanken.

De zuivere echo van 1905-1942 enz.

Immers: Verbond en Verkiezing. Eenerzijds en anderzijds. En bij het verbond het uitgangspunt niet in

niets te zullen leeren wat met de betrokken leeruit-spraak niet ten volle in overeenstemming is en dat wij de schorsingen en weringen uit het ambt, die een gevolg zijn van genoemde binding in strijd achten met Gods Woord, Confessie en Kerkenorde“.

Zie broeders, als het U mocht gegeven worden deze zoo klaar geformuleerde, echt gereformeerde leer omtrent belofte en doop, de leer waarin Ds de Jager van jongsaf werd onderwezen en die hij altijd heeft geleerd en gepredikt, geheel en al voor Uw rekening te nemen —

en indien U daarbij het oordeel van Ds de Jager over de schorsingen en weringen uit het ambt van harte en metterdaad overnam —

dan lag de weg tot samenspreking volkomen open — ja, dan zou de eenheid der broeders, waar ook wij zoo vurig naar verlangen en om bidden, in principe reeds werkelijkheid zijn geworden!

Nog één opmerking moge ik maken. Ik heb U in dezen brief broeders genoemd. Ik deed dat als een herinnering en als een appèl. Een herinnering aan het feit, dat God ons eens in de broederrelatie plaatste. Een broederrelatie, die van Hem, door zijn eigen daad, de concrete gestalte ontving van 't samen-verbonden-zijn-in-den-dienst-van-het-éne-ambt. Gij hebt mij, wat U betreft, daaruit uitgestooten. Gij hebt daardoor den broederband geschonden. Gij kunt mij daarom thans dan alleen in waarheid broeder noemen, als gij dien band eenmaal door God gelegd en daarna door U verbroken weer herstelt. Daartoe roep ik U in den naam des Heeren op. En ik doe met den broedernaam een appèl op Uw hart om daartoe te komen!

God geve U de genade om tot deze Hem welgeval-lige en Christus' Kerk bouwende daad te komen.

Uw

C. VEENHOF.

KERKELIJK LEVEN

Gods spreken, maar in het werk des Geestes. Niets, geen spoor van een „algemeen aanbod der genade“, dat de vrijgemaakten gezegd worden te leeren. Neen, hier is geen woord Remonstrantsch bij. Best in orde. Vóór? Zeker, zeker, vóór.....

Wat heeft de synode gedaan?

Ze heeft zich met klanken tevreden gesteld. Ds B. A. Bos verweet eens aan de synode, dat ze de menschen voorzette „pure klankendogmatiek“.

Nu valt hij in zijn eigen zwaard. Zelfs zegt hij met de anderen, dat deze „dogmatiek“ een „belijdenis“ is.

Een belijdenis? Ja maar dan een caricatuur-belijdenis.

KLANKEN ZONDER ZIN.

Wat heeft de synode nu feitelijk aanvaard?

Nuchter gezegd, dit:

1. Wij gelooven en belijden (dus: God beveelt) de kinderen der geloovigen (dus: alle kinderen) te erkennen als zulken, die door den Heiligen Geest onover-winnelijk (wat doet dit woord hier? Heerscht de Geest ooit ergens overwinbaar?) geleid worden (immers als de Heilige Geest heerscht tot iets, zal Hij het dan ooit niet bereiken?) tot het geloof en de zaligheid. Dit geldt alle kinderen zonder onderscheiding. Dus worden alle kinderen zalig.

2. Wij gelooven en belijden (dus: God beveelt) te erkennen, dat zulks niet het geval is, aangezien velen den eisch des geloofs verwerpen en dus de zaligheid niet deelachtig worden.

kostje wilde verdienen. Maar bij mij ging haar vlieger niet op. Ik koeterwaalde in het maleisch tegen haar, dat ze sterk genoeg was om te werken, en dat ze dus maar op moest krassen. Ik durf hier niet neer te schrijven hoe ik me in het maleisch heb uitgedrukt. Kenners van de taal zouden er allicht mee spotten. Dat neemt niet weg, dat mijn chauffeur Harm toch danig onder den indruk kwam van die enkele in het maleisch geuite volzinnen. Hij uitte zijn bewondering in onver-sneden groningsch: „Nou, nou, domie, ie lulla ook al een hall end over de kaoli!“¹⁾

Ik voelde me zeer gestreeld door dezen lof.

Ik zal me niet wagen aan een beschrijving van het natuurschoon dat ook op deze reis te zien was. Het ging langs kilometers lange droge rijstvelden tot aan Modjokerto, het ging door boomenrijke streken en langs kalen steppengrond, soms was 't terrein heuvelachtig en passeerden we puntjes, die aan werke-lijk bekwaame guerillastrijders uitgezochte kans boden om het heele convooi in de prak te schieten. Maar niets gebeurde. Omstreeks het middaguur was het doel van den tocht bereikt. Te Kediri afgestapt ging het erom ons contactadres daar te vinden.

Ik liep een militaire cantine binnen en vroeg of iemand ook den grenadier Campferman kende.

„Ja“, antwoordde onmiddellijk iemand, een carrier-chauffeur, „moet U hem spreken, mijnheer?“

„Ja, graag, kun je me zeggen waar ik hem vinden kan?“

¹⁾ Nou, nou dominé, u kletst ook al een heel eind over de kali (maleisch woord voor rivier).